

Rad i djelovanje franjevačkih bogoslova

Fra Šimun Markulin, Split
- student teologije

Život u franjevačkom klerikatu

Franjevački je klerikat zajednica franjevačkih studenata i njihovih odgojitelja (magistra i domagistra) u kojoj mladi franjevci – moleći i studirajući – rastu, razvijaju se, započinju svoj hod za Kristom na način sv. Franje. To je zajednica braće koji, učeci jedni od drugih, primjerom i riječju žele svjedočiti Krista današnjoj kulturi i društvu.

Klerikat

Svaka redovnička zajednica ima kuću za odgoj i studij gdje se mladići pripremaju za redovnički i svećenički život. Ta se kuća naziva i „klerikat“. Ovaj pojam nam može u prvi čas zvučati strano i daleko. Potrebno je posegnuti u riznicu grčkoga jezika, kako bi nam ovaj termin bio jasan. Naime, riječ „klerikat“ ima

Kroz svakodnevni život, a napose kroz odnos s Bogom, čovjek promišlja svoje temeljno opredjeljenje – biti franjevac, biti svećenik. Cijela redovnička zajednica sudjeluje i pomaže mladoj braći da jasno uoče što Bog traži od njih u Crkvi, na koje ih područje Bog šalje.

Franjevački klerikat u Splitu

podrijetlo u grčkoj riječi *kleros* (kocka, ždrijež). Nije potrebno ovdje ulaziti u analizu razvoja značenja ove riječi tijekom povijesti, već je dovoljno reći da ona danas označava mjesto (kuća, samostan) gdje se mladi pripremaju za buduću službu. U našem slučaju radi se o „franjevačkom klerikatu“ jer se u njemu odgajaju i školuju mladi franjevci. Također, ti mladi ljudi se nazivaju „klerici“.

Franjevački red je osobito posvećen propovijedanju, naviještanju Radosne vijesti. Kako bi u tomu bili što uspješniji, franjevci su kroz povijest osnivali učilišta prije svega radi pripremanja propovjednika. Tako je bilo i na području Dalmacije: franjevci su imali svoja učilišta u Šibeniku, Kninu, Omišu, Makarskoj, Sinju, Visovcu, Zaostrogu, Živogo-

šću, Imotskom i Karinu. Osobito smo ponosni na naše učilište u Makarskoj (1736.–1999.) koje je baštinik filozofskih i bogoslovnih učilišta koja su postojala u franjevačkim samostanima još od 13. stoljeća. Kao što vidimo, povijest „klerikata“ je duga i bogata.

Katolički bogoslovni fakultet u Splitu

Novе prilike u Hrvatskoj vodile su prema ujedinjenju *Franjevačke teologije u Makarskoj s Teologijom u Splitu* (na kojoj su se školovali kandidati za svjetovne svećenike). Udruživanjem ovih dviju teologija nastao je Katolički bogoslovni fakultet u Splitu¹ (1999. god.). Danas na tom Fakultetu studira po bolonjskom procesu preko 200 studenata, a među njima i 16 mladih franjevac. Svi kandidati za svećenički

Svečano zavjetovanje

¹ Više na: www.kbf-st.hr

red studiraju šest godina (5+1), a u tom razdoblju stječu spoznaje iz mnoštva područja: povijest Crkve, psihologija, kozmologija, antropologija, jezici (latinski, grčki i hebrejski), crkvena glazba, filozofija, Sveto pismo, liturgika, religiozni odgoj, ekumenizam, moralika, crkveno pravo, pastoral, o Presvetom Trojstvu i Djevici Mariji, itd. Prve dvije godine veći je naglasak na filozofskim predmetima, a ostale tri godine posvećene su svetoj teologiji. Šesta godina, kao što sam napomenuo, rezervirana je samo za svećeničke kandidate, a obrađuje uglavnom stvari praktične naravi koje će biti od velike pomoći pojedincima za njihovo sutrašnje svećeničko zvanje i djelovanje. (Ova se dodatna godina popularno naziva „pastoralna“, kada se intenzivira rad na župama). Na Fakultetu predaje preko 35 nastavnika, od kojih su šesnaestorica franjevci.

Godine 1999., osnivanjem novog Fakulteta, franjevački bogoslovi i njihovi profesori preselili su u Split te su nekoliko godina čekali izgradnju svoje nove kuće, a za to vrijeme su bili privremeno smješteni na dvije adrese. Konačno u svibnju 2008. preselili su se u novi Franjevački klerikat² koji je smješten u samostanu na Trsteniku u Splitu. Klerikat nosi naslov po sluzi Božjem o. fra Anti Antiću (1893.–1965.) koji je bio dugo godina odgojitelj (magistar) bogoslova. Danas se za njega vodi proces za proglašenje blaženim. Preseljenje iz Makarske u Split značilo je mi-

jenjanje načina života i životnog okruženja, donijelo je suradnju s novim ljudima. Na novom Fakultetu franjevački bogoslovi su započeli studirati zajedno s bogoslovima koji se spremaju za svjetovne svećenike, s časnim sestrama, ali i sa studentima laicima koji se spremaju za nastavničko zvanje. Osim od dobro im poznatih profesora, znanje su počeli stjecati i od svjetovnih svećenika, također nastavnika na Fakultetu. Sve navedeno bio je velik izazov za mlade franjevce i buduće svećenike. Taj izazov su prihvatili i danas se može reći da uspješno žive i djeluju u tim prilikama.

Rad i djelovanje

Život nas franjevačkih bogoslova uvelike je obilježen studijem – po čemu se ne razlikuje u mnogome od života drugih studenata. Osim studija, život nam je prožet posebnostima franjevačkog odgoja i molitvom. Dakle, dva su stožera života u Klerikatu: molitva i rad (studij). Život i rad bogoslova naše Provincije očituje se – između ostaloga – i u djelovanju četiriju sekcija (grupa): **izdavačka, karitativna, liturgijska i sportska**. Radom u pojedinoj sekciji bogoslovi nastoje animirati svakodnevni život, na poseban način duhovni, a ujedno i razvijati svoje različite sposobnosti i sklonosti.

Članovi **izdavačke sekcije** nastoje svojim radom oplemeniti život u Klerikatu, a njihovo djelovanje obuhvaća, uglavnom, izdavanje prigodnih letaka, brošura, čestitki, izvještavanje za

Život i rad bogoslova naše Provincije očituje se – između ostaloga – i u djelovanju četiriju sekcija (grupa): izdavačka, karitativna, liturgijska i sportska.

Vjesnik i portal Provincije, vođenje klerikatske kronike; a na poseban način izdavanje časopisa kojeg držite u rukama! Bogoslovi, članovi **karitativne sekcije**, raznim akcijama žele pomoći braći i sestrama oko nas koji su slabijeg materijalnog stanja. Osobnim susretima s obiteljima ili pojedincima nastojimo kroz razgovor biti podrška i sukladno našim mogućnostima materijalno pomoći. Po naravi našega zvanja pozvani smo pomagati svima, napose onima osamljenima, zapostavljenima i onima koji su marginalizirani! Možemo istaknuti i suradnju s Dječjim centrom „Juraj Bonačić“ – Firule koji se nalazi u našoj neposrednoj blizini te pomoć štitičenicima Doma za djecu „Maestral“. Zadaća članova **liturgijske sekcije** jest da animiraju slavlja liturgijskih čina. Oni se brinu ponajprije za svakodnevne molitvene trenutke: sveta misa i molitva časoslova (*Služba čitanja, Jutarnja molitva, Srednji čas, Večernja molitva i Povečerje*). To su svakodnevni molitveni trenuci koji se odvijaju u našem klerikatu. Na *liturgijsku sekciju* odnosi se i priprema obreda za sve blagdanе i svetkovine kao što su: obredi Velikog tjedna, Božić, svetko-

² Više na: www.franjevci-split.hr

vina serafskog oca sv. Franje (4. listopada), itd. Pjevanje je neizostavni dio liturgije, tako da se ova sekcija brine i za zajedničke probe pjevanja koje se održavaju dva puta tjedno. Bogoslovi imaju i svoj zbor, koji nastupa na priredbama i crkvenim skupovima. Ali treba naglasiti da članovi *liturgijske sekcije* nisu oni koji sami obavljaju sve te poslove, nego im u tomu pomažu i drugi bogoslovi; jer samo kad se vrijedne ruke slože, zajamčeni su i obilni plodovi. Život bogoslova u Klerikatu na osobit se način očituje kroz djelovanje **sportske sekcije**, čiji članovi animiraju rekreacijski život mlade i starije braće. Već je stari rimski pjesnik Juvenal zapisao u svojim *Satirama*: *Orandum est ut sit mens sana in corpore sano* (Trebalo se moliti za zdrav duh u zdravom tijelu), uviđajući važnost ovog dara koji dolazi odozgor. Članovi ove sekcije brinu se za redovito održavanje sportskih zbivanja tijekom tjedna. Ovdje na osobit način izdvajamo nogomet i košarku koje igramo na igralištu uz Klerikat. Svakako valja spomenuti stolni

tenis, pikado, trčanje uz more i/li po Marjanu, vožnju biciklom, vježbanje na spravama i sl. Osim organizacijskog i motivacijskog dijela, ova sekcija se brine i za praktične stvari: nabavka potrebnih materijala, održavanje sportskih terena (igralište i rekreacijska dvorana), prikupljanje igrača i dogovaranje termina i sl.

Svečani zavjeti i ređenje

Život s braćom, molitva, studij, fizički rad, rekreacija, itd. – sve to oblikuje mladog čovjeka i daje mu potrebna iskustva za budućnost. Upravo kroz svakodnevni život, a napose kroz odnos s Bogom, čovjek promišlja svoje temeljno opredjeljenje – biti franjevac, biti svećenik. Cijela redovnička zajednica sudjeluje i pomaže mladoj braći da jasno uoče što Bog traži od njih u Crkvi, na koje ih područje Bog šalje. I upravo kada starija braća procjene da se mladi franjevac spreman potpuno zaogrnuti redovničkim habitom i vjerodostojno živjeti tri redovnička zavjeta (poslušnost, siromaštvo i čistoća), radosna ga srca prima u svoju zajednicu (provinciju) kao punopravnog člana. Dakle, polaganjem svečanih (doživotnih) zavjeta, mladići se potpuno predaju bratstvu, pozvani da još vjernije slijede Isusa Krista po primjeru našega utemeljitelja – sv. Franje Asiškog. Ovi se zavjeti obično polažu nakon četvrte godine studija, a u slavlju sudjeluje cijela redovnička zajednica, kao i obitelj zavjetovanika.

Osim svečanih zavjeta, život svakog mladog franjevca-klerika

obilježava i ređenje: đakonsko i svećeničko (prezbiterstvo). Gospodin je u svojoj Crkvi podigao različite službe za posvećivanje Božjeg naroda i širenje Radosne vijesti. Đakoni i svećenici potpuno se predaju Gospodinu te svojim životima svjedoče čiji su poslanici. Redovnička zajednica veoma brine o svojim kandidatima za đakonat i prezbiterat, bdi je nad njima i upućuje ih dobrim i korisnim primjerima i savjetima. S druge pak strane, svaki je pojedinac pozvan da u svojem srcu bude čvrst i postojan, kako bi mogao cijeli život držati ruku na plugu Gospodnjem i raditi u njegovu vinogradu. Kada zajednica bude sigurna da je pojedinac dostojan slijediti Krista kao đakon odnosno svećenik, predlaže ga biskupu koji ga potom zaređuje.

Na početku šeste godine, o nedjelji Krista Kralja, kandidati bivaju zaređeni za đakonat. Svoju đakonsku službu osobito vrše na dodijeljenim im župama gdje pomažu župniku i župljanima (krštenja, vjenčanja, sprovodi, itd.). Nakon đakonske službe, o blagdanu sv. Petra i Pavla (29. 6.), đakoni bivaju zaređeni za svećenike. Ređenje je velika radost za obitelj ređenika, cijelu redovničku i župnu zajednicu. Slavlje mlade mise u rodnoj župi je neizmjerni blagoslov za sve žitelje mjesta i veoma draga uspomena u životu svih koji sudjeluju na tom slavlju, a osobito mladomisnika. Uprava provincije dodjeljuje mladomisniku prvu službu (župni vikar, daljnji studij i sl.) čime završava razdoblje života i rada u klerikatu. ❖

Đakonsko ređenje